

Världens största konstmässa är en taktil fest för ögat

Tefaf är, sett till föremålets värde, den största antik-, design och konstmässan i världen. Mässhallen i Maastricht i Nederländerna samlar varje år drygt 30 000 föremål av museikvalitet. Utbudet är så imponerande att Albert Ehrnrooth känner att han går på fyra olika konstmuseer samtidigt. Skillnaden är att allt är till salu.

Det kan inte finnas många andra ställen i världen där man under ett och samma tak hittar målningar av graffiti-konstnären Jean-Michel Basquiat sida vid sida med ett detaljrikt möblerat dockhus med 200 miniatyrföremål gjorda av 1600-tals silver. Ett stenkast därifrån konfronteras man med en monumental, sittande Buddha som väger 350 kilo och är tillverkad under den tidiga Ming-dynastin. Mässan ägnar en specialavdelning åt konstverk på papper. Där finns en sällan visad karta (1531) av Vesconte Maggiolo som inte bara presenterar den tidens världsbild och planisfär, utan även de betydelsefulla rikernas härskare, huvudstäders konturer och exotiska djur. Tydigen tjänade den stora kartan som ett slags underlag för ett fredsfördrag mellan Spanien och Frankrike.

Naturligtvis har inte alla besökare råd att köpa föremål på denna mässa. Vanderven Oriental Art förväntar sig en miljon euro för Buddha medan Daniel Crouch Rare Books har värderat kartan till 10 miljoner. Men det finns både dyrare och betydligt billigare föremål. Om man ska vara ärlig är The European Fine Arts Fair (Tefaf) inte ett ställe där man fyndar men evenemang- et är inte heller så snobbigt som det kan låta. Tefaf borde finnas på varje konstläskares "bucket list". Här finns inga dörrar och man kan glida in och ut på Londons, Paris, New Yorks och Münchens finaste gallerier utan att känna ägarnas blickar i ryggen.

Föremålen är av museikvalitet, men i motsats till museer får man gå nära in på tavlor och (ibland) röra skulpturer. Om man ber handlaren snällt, och kanske låtsas att man är intresserad av att köpa, kan man få hålla i många vackra föremål. Tefaf är nämligen inte bara en visuell, utan även en taktil fest.

Konstmarknaden
Årets upplaga av Tefaf är den tret-

tionde och i år ställer 272 handlare från 21 länder ut. För två sedan kunde man konkludera att allt fler antikhandlare med ett klassiskt utbud blev tvungna att släigen och även för många gallerister med modern konst kändes det mer som en överlevnads-kamp. Det var svårt att konkurrera med de stora auktionshusen.

Tefaf beställer varje år en inflytelserik rapport om konst-, design- och antikmarknaden. I den senaste rapporten, som är baserad på fler data och uppgifter än tidigare, framgår att det är för tidigt att tala om antikhandelns död. Sotheby's och Christie's förblir visserligen de stora aktörerna på konst- och antikmarknaden men båda auktionshusens försäljning backade ganska ordentligt förra året, medan galleristerna i sin tur sågs in försäljning öka. Handlarna gick alltså om auktionshusen förra året och trenden har nyligen vänt uppåt för konstmarknaden.

Politiska faktorer har helt säkert spelat in på resultatet. Efter brexit och valet av Trump förutsäddes ekonomisk stagnation, men i motsatsen är hittills ett faktum. För drygt en vecka sedan lyckades auktionstjättarna klappa rekordpriser för flera samtida konstnärer och modern efterkrigs-konst. Delvis kan dessa övriga skänka en goda resultat bero på att konst av etablerade mästare brukar betraktas som ganska säkra investeringsobjekt i osäkra tider. Men samtidigt är det naturligtvis aldrig helt riskfritt att investera i samtida konstnärer.

Brexit

I Maastricht talade jag med flera handlare från London för att försöka komma underfund med hur britternas val att lämna EU har påverkat försäljningen under det senaste halvåret.

Konsthandlaren Dickinsons representant Heinrich zu Hohenlohe berättade att brexit än så länge har haft en positiv effekt. Efter va-

MAKABERT MODE. Lucas Cranach den äldre blonda kvinnor, med sneda mandelformade ögon och spetsiga hakor är för närvarande på mode. Londonbaserade Dickinson vill ha 3,75 miljoner euro för Judith med Holofernes avhugget huvud. FOTO: CAROL WINKEL

let försvagades pundet mot andra valutor med upp till 15 procent och det är troligen en viktig orsak till att asiatiska kunder har börjat visa intresse för "Old Master-måleri" i Storbritannien, antar Hohenlohe. Den ökade handeln innebär att brexit huvudsakligen hittills har haft positiva effekter även om det samtidigt har blivit dyrare för brittiska handlare att köpa objekt utomlands. De flesta gallerister ser fram emot att bli av med EU-lagar och paragraffer, men samtidigt är man orolig för en eventuell framtid till bärkraft. Några handlare talade därför varmt för ett frihandelsavtal med EU.

Förfalskning

Det har under de senaste åren (även i Finland) visat sig att förfalskare älskar Fernand Léger, men det hindrar inte att ovanligt många

REBELL. Jean-Michel Basquiat är på modet efter förra årets framgångar på auktioner. Johnny Depp och David Bowie var båda beundrare. Thermoplae (1985) säljs av Patrick Derom Gallery i Bryssel. FOTO: PRESSBILD

av hans verk syns på mässan. Max Ernst och Marc Chagall är också på modet och det är en fröjd att under ett och samma tak upptäcka fyra hyggliga verk av Kandinsky till försäljning. Intresset för Warhol börjar kanske falna, medan hans unge vän Basquiat är hetare än någonsin. Basquiat äldde en gång ut i Nederländerna innan New York lärde sig uppskatta hans rebelliska talang.

Eftersom vi befinner oss i Nederländerna kan man alltid räkna med att få se hundratals praktmålningar från den holländska guldåldern. Det är numera sällan man har tillfälle att köpa ett fint porträtt av Frans Hals. Johnny van Haften kan i år stoltsera med två trekvartslängdsporträtt av Hals och i vanliga fall borde handlaren känna sig lycklig lottad. Men förra året visade det sig att det uppmärksams-

Tefaf borde finnas på varje konstläskares "bucket list". Här finns inga dörrar och man kan glida in och ut på Londons, Paris, New Yorks och Münchens finaste gallerier utan att känna ägarnas blickar i ryggen.

made *Porträtt av en man*, som 2011 på Sotheby's klubbades som en Hals, var en förfalskning. Naturligtvis har köpare därför blivit försiktiga, men om det är någonstans man kan lite på att köpa äkta vara är det på mässan i Maastricht. Här granskas varje konstföremål som är till salu ingående av framstående experter.

Varje år besöker över 200 representanter från många av världens finaste konstmuseer Tefaf och den senaste försäljningsrapporten från konstmässan visar att flera lurar i år åter hem med en nybörsvärd dyrgrip.

ALBERT EHRNROOTH
kultur@hbl.fi

Tefaf pågår till 19 mars. Nästa år hålls evenemanget 9-18 mars.